

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

JAARVERSLAG 2011

INSPECTIE VAN HET ONDERWIJS

Utrecht, maart 2012

Voorwoord

In het jaarverslag 2011 staat de financiële verantwoording van de Inspectie van het Onderwijs. U leest over de ontwikkeling van de inspectieorganisatie, de bedrijfsvoering en personele gegevens. We verantwoorden ons over de uitvoering van ons toezicht op de kwaliteit van het onderwijs. Dit jaar rapporteert de Raad van Advies uitgebreid over de activiteiten. Een verslag van de staat van het onderwijs vindt u niet in dit verslag, dat leest u in het jaarlijkse Onderwijsverslag.

Inspecteur-generaal van het Onderwijs,

Mevrouw drs. A.S. Roeters
maart 2012

INHOUD

1	Over de inspectie 6
1.1	Effectief toezicht voor goed onderwijs 6
1.2	Inspectieleiding 7
1.3	Relatie met het ministerie van ocw 7
2	Toezicht, handhaving en beleid 8
2.1	Toezicht 8
2.2	Handhaving 9
2.3	Toezicht op het stelsel 10
2.4	Vertrouwensinspecteurs 10
2.5	Samenwerking met andere inspecties 10
2.6	Samenwerking internationaal 10
3	Bedrijfsvoering 12
3.1	Begroting en realisatie in 2011 12
3.2	Resultaat 12
3.3	Bestemming resultaat 14
3.4	Personeel 14
3.5	Milieu, veiligheid, klachten en kwaliteitszorg 16
4	Raad van advies 18
4.1	Samenstelling 18
4.2	Onderwerpen 18

BIJLAGE(N)

I	Organogram per 31 december 2011 20
II	Gedetailleerd overzicht inkomsten 21

1 Over de inspectie

1.1 Effectief toezicht voor goed onderwijs

Effectief toezicht voor goed onderwijs: dat is de missie van de Inspectie van het Onderwijs. Goed onderwijs is belangrijk voor Nederland. Ons toezicht richt zich op het uitdagende werk van scholen en instellingen om het leren van (vooral) jonge mensen inhoud te geven en te begeleiden. Wij beoordelen of dit werk voldoende kwaliteit heeft, zodat alle leerlingen en studenten in Nederland de kans krijgen zich zo goed mogelijk te ontwikkelen.

Onze aandacht gaat vooral uit naar scholen en instellingen waar wij risico's zien. Uitgangspunt is de verantwoordelijkheid van de instelling zelf; bij onvoldoende resultaten, onderpresteren of zorgelijke signalen verscherpen wij ons toezicht en maken wij met het bestuur van de school of instelling afspraken over verbetering van de kwaliteit. Ook gaan we na of scholen en instellingen zich houden aan de wet- en regelgeving op onderwijsgebied en op financieel gebied. Waar nodig treden wij handhavend op. Naast toezicht op onderwijs houden wij toezicht op de voor- en vroegschoolse educatie en bevorderen wij effectief toezicht door gemeenten op de kinderopvang.

Vanuit onze kennis over en onderzoek naar het onderwijs doen wij regelmatig uitspraken op stelselniveau en over het onderwijs in een bepaalde regio of sector. Wij stellen hierbij belangrijke ontwikkelingen en problemen aan de orde voor politiek en samenleving.

Het toezicht van de inspectie vindt plaats binnen het kader van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT). De daarin opgenomen wettelijke taken zijn leidend voor de inspectie. Vanaf 10 oktober 2010 strekt het toezicht zich ook uit over Caribisch Nederland. Gedurende een overgangperiode tot en met 2014 gebeurt dat op basis van een aangepast gebruik van het toezichtkader.

In 2011 is het wetsvoorstel in de Tweede Kamer aanvaard waarin het risicogericht toezicht is verankerd en de inspectie een aantal extra taken krijgt, onder andere het toezicht op de financiële rechtmatigheid, het toezicht op de kwaliteit van het onderwijspersoneel en het opleggen van bestuurlijke sancties. Voor een deel gaat het om taken die de inspectie in 2011 al uitvoerde op basis van specifieke afspraken. In 2012 zal het traject dat dit wetsvoorstel volgt, worden afgerond.

Taken

De inspectie heeft volgens de vigerende Wet op het onderwijstoezicht in essentie de volgende toezichttaken:

- a. het beoordelen en bevorderen van de kwaliteit van het onderwijs op basis van het verrichten van onderzoek naar de naleving van wettelijke voorschriften en naar andere aspecten van kwaliteit;
- b. het rapporteren over de ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs;
- c. het beoordelen en bevorderen van de rechtmatigheid en doeltreffendheid van de uitoefening van taken door de colleges van burgemeesters en wethouders in het toezicht op de kinderopvang en de peuterspeelzalen;
- d. het verrichten van andere bij of krachtens de wet aan de inspectie opgedragen taken.

1.2 Inspectieleiding

De inspectieleiding in 2011:

Mevrouw drs. A.S. Roeters
Inspecteur-generaal

Dr. L.S.J.M. Henkens
Hoofdinspecteur primair onderwijs en expertisecentra

Drs. H.G.J. Steur
Hoofdinspecteur voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en volwasseneneducatie en hoger onderwijs

1.3 Relatie met het ministerie van OCW

De Inspectie van het Onderwijs valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Het toezicht op de kinderopvang is in de loop van 2011 onder verantwoordelijkheid van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid komen te vallen. De minister legt verantwoording af aan de Tweede Kamer over de inspectie. In het toezicht is de inspectie onafhankelijk, zowel in haar oordeel als in haar oordeelsvorming. De samenwerking tussen het ministerie van OCW en de inspectie is beschreven in de 'Regeling Inspectie van het Onderwijs 2006'. In lijn hiermee heeft de inspectie in 2011 het Jaarverslag 2010 en het Onderwijsverslag 2009/2010 vastgesteld. De minister heeft deze stukken naar de Tweede Kamer gezonden. Ook het Jaarwerkplan 2012 is na goedkeuring door de minister naar de Tweede Kamer gezonden.

2 Toezicht, handhaving en beleid

2.1 Toezicht

De Inspectie van het Onderwijs bewaakt de kwaliteit van het onderwijs op individuele scholen en instellingen. Sinds 2008 is het toezicht risicogericht. Dat wil zeggen dat scholen met risico's meer toezicht krijgen.

Onderstaande tabel geeft voor de sectoren po (inclusief sbo), vo en ec het totale aantal gepubliceerde arrangementen weer op 1 januari 2012.

Tabel 2.1: aantal arrangementen in po, vo en ec

	po (incl. sbo)	vo	ec
Totaal aantal te onderzoeken scholen/vestigingen/afdelingen	7.542	2.779 ¹	645
Aantal afgegeven arrangementen ²	7.485	2.572	645

In totaal zijn er per 1 januari 2012 67 zeer zwakke scholen en afdelingen. Deze zijn als volgt over de sectoren verdeeld:

- 36 po-scholen/vestigingen (incl. sbo)
- 22 vo-scholen/afdelingen
- 9 ec-scholen/vestigingen

Onderstaande tabel geeft voor de sector bve het totale aantal gepubliceerde arrangementen weer op 1 januari 2012.

Tabel 2.1a: aantal arrangementen in bve

	bve onderwijs	bve examens	vo-afdelingen binnen bve
Totaal aantal af te geven arrangementen	7.250	813	224
Aantal gepubliceerde arrangementen	7.681	813	179
- <i>Waarvan gepubliceerd in 2010</i>	<i>7.681</i>	<i>813</i>	<i>179</i>

In totaal zijn er in de bve-sector per 31 december 2011:

- 186 opleidingen zwak
- 19 opleidingen zeer zwak
- 96 opleidingen met onvoldoende examenkwaliteit
- zeer zwakke vo-afdelingen binnen roc's en aoc's

De sector bve (onderwijs en examens) voert twee toezichtjaren in drie kalenderjaren uit. Het toezichtjaar 2010 voor BVE onderwijs liep van 1 juli 2010 tot 31 december 2011.

1 Bij voortgezet onderwijs bevat het totaal aantal af te geven arrangementen uitsluitend de afdelingen die onder de sector voortgezet onderwijs vallen. Daarnaast is er nog een aantal afdelingen dat onder de sector beroepsonderwijs en volwasseneneducatie valt. De registratie moet hiervoor nog aangepast worden.

2 Het verschil tussen het 'totaal aantal te onderzoeken scholen/vestigingen/afdelingen' en het 'aantal afgegeven arrangementen' wordt vooral veroorzaakt doordat:

1. de telling van het 'totaal aantal te onderzoeken scholen/vestigingen/afdelingen' ook recent gestarte scholen/vestigingen/afdelingen bevat, waarvoor nog geen arrangement is afgegeven.
2. een aantal onderhanden arrangementen nog definitief moet worden toegekend of gepubliceerd.

Er is in deze periode aan in totaal 11.046 mbo-objecten van toezicht (crebo-opleidingen) een nieuw arrangement toegekend, daarvan zijn er 7.681 in 2011 afgegeven. De prognose van 7.250 af te geven arrangementen is naar boven bijgesteld als gevolg van de uitrol van beroepsgerichte opleidingen in de sector. Begin 2012 zal naar aanleiding van een aantal onderzoeken van eind 2011 bij 11 voafdelingen het arrangement vernieuwd worden. Het onderzoeksjaar 2010-2011 liep voor bve examens van september 2010 tot en met december 2011. In dit onderzoeksjaar zijn er 813 opleidingen onderzocht (637 regulier en 176 onderzoeken naar kwaliteitsverbetering).

Er was in 2011 veel aandacht voor de onderzoeken naar alternatieve afstudeertrajecten in het hoger onderwijs en de bewaking van het eindniveau, evenals voor het specifieke onderzoek bij hogeschool Inholland. De inspectie onderzocht bij vier opleidingen van vier hogescholen het niveau van afgestudeerden. Daarnaast is tien hogescholen gevraagd te rapporteren over de resultaten van hun verbetertraject. In 2011 zijn opnieuw verschillende signalen ontvangen die om directe aandacht van de inspectie vroegen. Dit heeft geleid tot handhavingsonderzoek bij hogeschool Stenden en hogeschool Codarts. Ook heeft de inspectie ho diverse toetredingsverzoeken beoordeeld en handhaafbaarheidstoetsen uitgevoerd.

2.2 Handhaving

De handhavingstaak van de inspectie bestaat in 2011 uit twee delen: handhaven (toezien op de naleving van wettelijke voorschriften) en, in aansluiting daarop, sanctionering voorbereiden.

De wijziging van de WOT houdt in dat de inspectie in 2012 in bepaalde situaties, daartoe gemandateerd door de minister, sancties kan opleggen. De inspectie heeft zich in 2011 voorbereid op deze taak. De inspectie heeft de voorbereiding van sanctietrajecten voor een belangrijk deel voor haar rekening genomen en de minister daarover geadviseerd. Medewerkers van de inspectie zijn geschoold op het terrein van handhaving en sanctionering.

In het kader van het programmatisch handhaven is een groep vo-scholen via een steekproef gecontroleerd op het voldoen aan regelgeving rond de vrijwillige ouderbijdrage, sponsoring en onderwijstijd. Handhaving en sanctionering van de scholen die niet bleken te voldoen, wordt voorbereid in overleg met OCW.

In totaal heeft de inspectie in bve voor onderwijstijd 35 voorgenomen besluiten en voor examens 71 waarschuwingen voorbereid. In totaal heeft dit, voor wat betreft examens, geresulteerd in één besluit tot definitieve intrekking van de examenlicenties die door de inspectie zijn voorbereid. De voorlopige besluiten onderwijstijd hebben tot nu toe geleid tot 22 ingediende zienswijzen. De zienswijze wordt betrokken bij de definitieve besluitvorming. Er zijn achttien sanctiebesluiten vanwege niet naleving onderwijstijd aan de minister voorgelegd. Met betrekking tot de onderwijskwaliteit in de sector bve zijn zeven waarschuwingen opgesteld.

In de sectoren po en ec heeft de inspectie op grond van onderzoek door Rekenschap veertien voornemens tot het lager vaststellen van de bekostiging opgesteld. Er zijn zes zienswijzen ingediend en zeven besluiten tot terugvordering van bekostiging voorbereid. Met betrekking tot de onderwijskwaliteit werd eenmaal het besluit genomen om de bekostiging gedeeltelijk op te schorten

2.3 Toezicht op het stelsel

De inspectie houdt toezicht op het stelsel en rapporteert daarover middels het Onderwijsverslag en de verslaglegging in themarapporten conform het jaarwerkplan. In 2011 publiceerde de inspectie 24 rapporten. Een deel van deze rapporten vloeide voort uit themaonderzoek dat geheel of deels in 2010 plaatsvond. Over een deel van het themaonderzoek dat in 2011 heeft plaatsgevonden, wordt in 2012 gerapporteerd.

De staat van het onderwijs

De inspectie rapporteert in het Onderwijsverslag over de staat van het Nederlandse onderwijs als bedoeld in artikel 23, achtste lid, van de Grondwet. Het verslag is door de Inspecteur Generaal vastgesteld conform artikel 8, tweede lid, van de Wet op het onderwijstoezicht en had in 2011 betrekking op het schooljaar 2009/2010. Het onderwijsverslag is op 20 april overhandigd aan de minister en besteedde bijzondere aandacht aan de thema's opbrengsten, kwaliteit van bestuurlijk handelen, de kwaliteit van leraren en de kwaliteit van het onderwijs aan zorgleerlingen.

2.4 Vertrouwensinspecteurs

De inspectie behandelt klachten over seksueel geweld, seksuele intimidatie, psychisch en fysiek geweld, discriminatie en radicalisering, voor zover dat ervaren is binnen de context van het onderwijs. Het totaal aantal contacten in 2011 is 1.895. Evenals in 2010 zijn in 2011 verreweg de meeste klachtmeldingen ontvangen over psychisch en fysiek geweld.

2.5 Samenwerking met andere inspecties

In 2011 is er flink geïnvesteerd in de samenwerking met andere inspecties. Een overzicht:

- beschikbaarstelling inspectiegegevens voor inspectieview;
- oriëntatie op verdergaande samenwerking op het gebied van ICT
- deelname aan effecten van toezicht;
- deelname aan het gezamenlijke project KWAS (Kwetsbaarheidsanalyse Spionage) onder leiding van IOOV en verder met SODM en Agentschap Telecom;
- deelname aan de ontwikkeling van de KVOT-3;
- deelname aan de ontwikkeling van een gezamenlijke benadering voor handavingscommunicatie.

2.6 Samenwerking internationaal

De inspectie werkt samen met onderwijsinspecties in het buitenland. Dit doet ze om de professionaliteit van de inspecteurs, van de organisatie en van het toezicht te versterken. Door het uitwisselen van kennis en ervaring en deelname aan internationale projecten wordt hieraan bilateraal, multilateraal en in SICI-verband gewerkt. Leidend bij deelname aan buitenlandse programma's zijn de relevantie voor het onderwijstoezicht en de thema's van de inspectie.

In het buitenland bestaat grote belangstelling voor opleiding en scholing door de Nederlandse inspectie. Het Nederlandse inspectiesysteem staat al jaren hoog aangeschreven in Europa. De inspectie investeert op verschillende manieren in kennisdeling. Zo ontvangt ze regelmatig buitenlandse delegaties die geïnformeerd

willen worden over het Nederlandse systeem van externe schoolevaluatie en inspectie. Verder verzorgen inspecteurs presentaties, lezingen en workshops over onder meer de toezichtssystematiek. Ten slotte geeft de inspectie ondersteuning en training aan landen die een toezichtstelsel naar Nederlands model willen opbouwen.

3 Bedrijfsvoering

3.1 Begroting en realisatie in 2011

Het financieel jaarverslag maakt integraal onderdeel uit van het jaarverslag van de inspectie. Hier worden de begroting van 2011 en de realisatie gepresenteerd. De realisatiecijfers zijn onderdeel van de financiële jaarafsluiting 2011 van het ministerie van OCW van 2011. De inspectie heeft het boekjaar 2011 afgesloten met een overschot van € 2,8 miljoen.

Formatie

De formatie voor 2011 bedroeg 473,5 fte. De bezetting per 31/12 bedraagt 486,8 fte.

3.2 Resultaat

De inspectie van het onderwijs heeft 2011 afgesloten met een positief resultaat van € 2,8 miljoen. Ten opzichte van het resultaat volgens het bestedingsplan is dit een verbetering van € 4,9 miljoen. Dit bedrag kan gesplitst worden in € 5,3 miljoen aan extra ontvangsten en voor € 0,4 miljoen aan extra uitgaven. De stijging van de ontvangsten is vooral het gevolg van enkele grote mutaties zoals de loonbijstellingen 2010/2011. Aan de uitgavenkant wijkt de uiteindelijke realisatie op het totaal nauwelijks af van het bestedingsplan.

Personeel

Op het totaal van de personele uitgaven is ten opzichte van de begroting een overschrijding zichtbaar van ruim € 0,5 miljoen Dit betreft met name twee posten:

1. De salarisuitgaven zijn begroot op een gemiddelde bezetting van 479 fte, terwijl de feitelijk gemiddelde bezetting over 2011 op 487 fte ligt. Daarnaast blijkt de gemiddelde werkelijke loonsom iets hoger te liggen.
2. De post salarisverrekeningen (detacheringen) is groter terwijl ook het aantal gedetacheerden hoger is.

Huisvesting

De post huisvesting laat een overschrijding zien van € 1,1 . Dit wordt veroorzaakt door twee omvangrijke uitgaven die voortkomen uit het herhuisvestingplan van de Inspectie. Voor beiden is additioneel budget ontvangen van OCW:

- Voor de voormalige huurpanden in Eindhoven en Breda is een afkoopsom van (in totaal) € 560.000 betaald. Voor deze panden heeft de Inspectie in 2011 ca € 230.000 meer huur betaald dan begroot, omdat het nieuwe pand in Tilburg later werd betrokken.
- Voor de realisatie van het inbouwpakket voor het nieuwe pand in Tilburg heeft de inspectie in 2011 € 756.000 betaald.

Tabel 3.2 Realisatie Inspectie van het Onderwijs 2011

Inspectie van het Onderwijs		Begroting 2011	Realisatie t/m dec. 2011	Verschil
Uitgaven				
Personeel				
	Salarissen	36.951.775	37.781.031	-829.256
	Salarisverrekeningen	-75.000	-565.287	490.287
	Reiskosten woon-werk	840.000	897.663	-57.663
	Vergoedingen personeel	50.000	309.815	-259.815
	Incentives	150.000	185.121	-35.121
	Opleidingen	850.000	869.216	-19.216
	Overige personeelskosten	265.000	108.687	156.313
	subtotaal	39.031.775	39.586.246	-554.471
Materieel				
	Huisvesting	5.672.000	6.782.082	-1.110.082
	Reiskosten	650.000	754.988	-104.988
	Vervoerskosten	1.000.000	971.809	28.191
	Bureaunkosten	500.000	426.647	73.353
	Info voorz en autom	7.240.000	7.061.702	178.298
	Communicatie en media	350.500	386.736	-36.236
	Inhuur personeel (norm)	4.000.000	2.561.824	1.438.176
	Uitbesteed werk		942.529	-942.529
	Overige materiele kosten	1.063.000	482.934	580.066
	subtotaal	20.475.500	20.371.251	104.249
	totaal uitgaven	59.507.275	59.957.497	-450.222

Totaal inkomsten

62.788.000**Resultaat** 2.830.503*Informatievoorziening en automatisering*

In de begroting was een bedrag van € 7,2 miljoen opgenomen. In totaal is € 7,1 miljoen uitgegeven. Op het totaal dus een stabiel beeld. Eén niveau dieper zien we dat het resultaat gesplitst kan worden in ICT vernieuwing (taskforce) en ICT regulier:

- *ICT vernieuwing (informatiebeleidsplan)*

In de begroting was € 1,8 miljoen opgenomen waarvan uiteindelijk € 0,7 miljoen is uitgegeven. De onderuitputting van € 1,1 miljoen heeft voor bijna € 0,4 miljoen betrekking op het BIS project dat doorloopt naar 2012. Bij een drietal andere projecten (Smartdoc, P&C en DWH) zijn de voorbereidende werkzaamheden volgens planning gestart en zal de uitvoering door diverse omstandigheden grotendeels in 2012 zal plaatsvinden.

- *ICT regulier*

Op ICT regulier beheer is in totaal bijna € 1 miljoen meer uitgegeven dan begroot. Dit wordt voor het grootste deel veroorzaakt op beheer. Dit is vooral het gevolg van de afhandeling van een dispuut met de leverancier en aan onvoorziene inhuur voor het testen van applicaties.

Inhuur personeel

Op de post inhuur personeel is ruim € 1,5 miljoen minder uitgegeven dan begroot. In de begroting waren tot een totaal van € 0,6 miljoen uitgaven opgenomen voor organisatieadvies en inhuur interim management. Beide posten zijn uiteindelijk niet aangewend, doordat naar andere interne oplossingen is gezocht. Het resterende verschil betreft voor ruim € 0,7 miljoen de inhuur van uitzendkrachten. Hier is een stevige onderbesteding zichtbaar als gevolg van een zeer terughoudend beleid bij het inhuren. Ook is voor een bedrag van € 0,3 miljoen sprake van een verschuiving met salarisuitgaven omdat uit financiële overwegingen enkele langdurige uitzendkrachten een tijdelijk aanstelling hebben gekregen.

Uitbesteed werk

De post uitbesteed betreft voor het grootste deel opdrachten waarvoor OCW additioneel budget beschikbaar heeft gesteld (onder meer bestandopname vve en leerlingtellingen po). Omdat het opdrachten betreft waarvoor zowel de uitgaven- als de inkomsten niet zijn geraamd, is geen sprake van een resultaatsbeïnvloeding.

Overige materiële kosten

Op deze post is bijna € 0,6 miljoen minder uitgegeven dan begroot. Dit heeft voor het grootste deel betrekking op de inhuur van productauditors waarvoor in begroting een bedrag van € 610.000 was opgenomen terwijl er slechts € 125.000 is uitgegeven.

Verschuiving naar 2012

Het resultaat voor 2011 is met € 0,2 miljoen positief beïnvloed omdat een aantal in december betaalbaar gestelde facturen door zijn geschoven naar 2012. Dit heeft daarmee een negatief effect op het resultaat van 2012.

Het gedetailleerde overzicht met inkomsten is opgenomen als bijlage 2.

3.3 Bestemming resultaat

Het totale financieel resultaat bedraagt € 2.831.000. Dit resultaat is gedeeltelijk via de eindejaarsmarge overgeheveld naar 2012 en de rest wordt gebruikt om de lening voor het inbouwpakket van Tilburg versneld af te lossen.

3.4 Personeel

Tabel 3.4 Kengetallen personeel (peildatum 31 december 2011)

	2008	2009	2010	2011
Bezetting in personen	540	524	524	529
Bezetting in fte	473	474	480	487
Gemiddelde leeftijd	48	48,4	49,2	49,3
Ziekteverzuim (% inclusief langdurig zieken)	5,9	4,9	4,3	4,2
Vrouwelijke werknemers (% van totaal)	61	61	60	62
Gemiddelde (rijks)dienstjaren	10,8	11,6	12,3	12,3

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim bedraagt 4,2 procent en is daarmee lager dan vorig jaar. De daling gaat minder hard dan vorige jaren (4,9 procent in 2009, 4,3 procent 2010).

Opleidingsbeleid

Binnen de verschillende directies, sectoren en teams van de inspectie worden scholings- en professionaliseringsdagen georganiseerd. Ook vindt individuele scholing plaats. Zo heeft een aantal medewerkers deelgenomen aan inspectieoverstijgende opleidingen van Bureau Inspectieraad en van een aantal universiteiten. Het 'management development programma' voor vijf talenten uit verschillende sectoren en directies is in 2011 afgerond. Een 'management development programma' voor ruim 20 teamleiders is gestart. Dat programma loopt tot 2013. Ook is in 2011 een intern leeratelier 'toezicht en handhaving' uitgevoerd, voor ongeveer vijftien deskundigen op het gebied van toezichtontwikkeling.

Arbeidsomstandigheden

Het arbobeleid van de Inspectie van het Onderwijs past binnen het beleidsplan Arbo en Gezondheid van OCW en de uitgangspunten van het project gezondheidsmanagement OCW 2009. Op OCW niveau wordt intensief samengewerkt tussen de arbocoördinatoren die samen de expertgroep arbo vormen. De departementale samenwerking tussen de arbocoördinatoren heeft duidelijke voordelen zoals het gezamenlijk opzetten van een RI&E, maar ook op scholingsgebied. In 2012 wordt er een nieuwe intentieverklaring arbo opgesteld en wordt de RI&E uitgevoerd.

Bedrijfshulpverlening

Het aantal ongevallen, onwelwordingen en calamiteiten lag in 2011 iets lager dan in 2010. In alle gevallen heeft de BHV-organisatie adequaat opgetreden. Scholing en oefening hebben in alle kantoren plaatsgevonden in 2011.

Ongewenst gedrag en integriteit

Het aantal meldingen ongewenst gedrag en integriteitschending is in 2011 omlaag gegaan. De inzet in 2010 om tussentijds met de Inspecteur Generaal te overleggen om trends in de meldingen aan te geven lijkt zijn vruchten af te werpen. Ook in 2011 hebben zich geen meldingen van ongewenst gedrag, agressie of geweld door derden tegen medewerkers van de inspectie voorgedaan.

Ondernemingsraad

In 2011 heeft het monitoren van de afspraken over realisatie van de taakstelling de nodige werkzaamheden met zich meegebracht voor de OR. Ook is een start gemaakt met het vooruitkijken naar de nieuwe taakstelling, waarbij de ondernemingsraad vooral zoekt naar het betrekken van de werkvloer bij de uitvoering. Ook heeft de OR diverse adviezen bijvoorbeeld over de samenvoeging van bve examens en onderwijs en het informatiebeleidsplan. In kader van de nieuwe taakstellingsopdracht heeft de OR in haar scholing expliciet gekeken hoe die taakstelling het beste aangepakt kan worden. Uitgangspunten daarbij zijn het beperken van personele gevolgen en garanderen van de kwaliteit van het werk.

De OR is ook betrokken bij het project slimwerken. De gehele OR werkt sinds september 2011 papierloos met een I-pad en probeert ook door het gebruik van onder andere Skype slimmer met werktijd en vergadertijd om te gaan. Om meer contact met de achterban in de kantoren te houden en om meer medewerkers te kunnen betrekken bij de voorbereiding van het OR-werk is in 2011 gekozen om vergaderingen wisselend in de diverse kantoren te houden. OR en bestuurder hebben dit als positief ervaren en continueren het in 2012.

3.5 Milieu, veiligheid, klachten en kwaliteitszorg

Milieu

In het vierde kwartaal is het duurzaamheidsplan voor de inspectie gereed gekomen. Een werkgroep gaat dit basisdocument omzetten naar een plan van aanpak dat voor de zomer gereed is.

Veiligheid

Het beveiligingsprobleem waardoor toegang in onze kantoren in Utrecht verkregen kon worden door onbevoegden, is opgelost. Het aantal vermissingen en diefstal van inspectie-eigendommen is in 2011 licht gedaald. Om verdwijningen binnen het pand Utrecht tegen te gaan, worden kostbare goederen beveiligd opgeslagen en komt er een nieuw sleutelplan.

Het informatiebeveiligingsplan is in het vierde kwartaal geactualiseerd. In 2012 zal dit leiden tot een nieuw plan na risicoanalyse. Er hebben -buiten het Diginotar probleem waar de gehele rijksoverheid mee te maken kreeg- zich geen grote veiligheidsproblemen voorgedaan. Er is een audit verricht naar de privacy-bescherming rond het gebruik van CVI-net (Commissies van Indicatiestelling). Het definitieve rapport verschijnt in 2012. Op het gebied van de Wet Privacy Bescherming hebben zich enkele vraagstukken voorgedaan die in behandeling zijn genomen.

Bezwaren en klachten

In 2011 zijn vijftien bezwaren ingediend tegen de inspectie. Veertien daarvan zijn via DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) behandeld. Er zijn in totaal negen klachten over gedragingen van de inspectie ingediend. Hiervan zijn er acht behandeld binnen de termijn. Eén zaak is ongegrond verklaard, één zaak is niet ontvankelijk verklaard, één zaak is deels gegrond en deels onthouden van een oordeel, één zaak is deels gegrond en deels ongegrond, één zaak deels gegrond, deels ongegrond en deels niet ontvankelijk. Van de behandelde zaken zijn er drie ingetrokken, één zaak is nog niet afgehandeld.

Kwaliteitszorg

Het kwaliteitssysteem van de inspectie is in 2011 geschikt en effectief gebleken: de interne audits en evaluatieonderzoeken hebben conform de planning plaatsgevonden. De verbetermaatregelen die uit evaluaties voortkomen zijn aantoonbaar geëffectueerd.

Eind 2010 is de inspectie gestart met het aanpassen van haar kwaliteitssysteem aan de veranderde werkwijze en organisatie. Bij de aanpassing ligt de focus op de integratie tussen kwaliteitszorg en control en op risicobeheersing. Aan de ontwikkelingen is in 2011 verder vormgegeven.

De veranderingen in het kwaliteitssysteem hebben een doorwerking in de wijze waarop de inspectie door een externe, onafhankelijke partij wordt beoordeeld. De inspectie heeft er vijf jaar geleden als eerste toezichthouder voor gekozen om haar werkzaamheden extern te laten toetsen tegen de ISO-norm. De Raad voor Accreditatie (RvA) heeft deze beoordelingen uitgevoerd met de accreditatienorm ISO 17020 als basis. De beoordelingen door de RvA hebben een positieve bijdrage geleverd aan de interne werkprocessen van de inspectie.

De inspectie is gedurende het accreditatietraject tot de conclusie gekomen dat het voor de organisatie lastiger wordt om een blijvende meerwaarde te ontleen aan de ISO norm 17020. De criteria van de norm sluiten onvoldoende aan bij de

ontwikkelingen in de bedrijfsvoering van de inspectie-organisatie. Om die reden heeft de inspectie op 26 september 2011 in een gesprek de RvA geïnformeerd over haar eigen besluit de accreditatie per 1 oktober 2011 te laten verlopen.

De inspectie vindt het van blijvend belang dat haar kwaliteitssysteem en werkwijze door een onafhankelijke externe partij worden beoordeeld. Zij bereidt zich momenteel voor op een andere vorm van externe beoordeling.

4 Raad van advies

4.1 Samenstelling

De Raad van Advies van de inspectie is ingesteld op basis van artikel 24 van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT). De Raad adviseert de inspectie gevraagd en ongevraagd over de kwaliteit van de uitoefening van het toezicht. De Raad van Advies bestond in 2011 uit:

- de heer prof. dr. G.W. Meijnen (voorzitter)
- de heer prof. dr. J.M.A. Hermanns
- mevrouw prof. dr. P.L. Meurs (tot 1 oktober 2011)
- de heer prof. dr. A.M.L. van Wieringen (vanaf 1 oktober 2011)

4.2 Onderwerpen

In 2011 is de Raad van Advies viermaal bijeengekomen met de inspectieleiding. In de bijeenkomsten kwam, naast een aantal specifieke bespreekpunten, steeds de actualiteit aan de orde. Het ging daarbij onder meer over de stand van zaken bij de wijziging van de Wet op het onderwijstoezicht, de invulling door de inspectie van de taakstellingen en de activiteiten in het kader van het 210-jarig bestaan van de inspectie.

De belangrijkste bespreekpunten die in 2011 op de agenda stonden, waren de volgende:

- Onderwijsverslag 2009/2010 en 2010/2011
- Jaarwerkplan 2012
- Toezicht op het leraarschap
- Toezicht op sociale opbrengsten
- Toezicht in het hoger onderwijs
- Beoordeling van excellentie
- Publiciteit over het inspectietoezicht

Onderwijsverslag 2009/2010 en 2010/2011

Het Onderwijsverslag kwam in 2011 tweemaal aan de orde. De eerste keer in de aanloop naar de presentatie van het Onderwijsverslag 2009/2010. De Raad van Advies adviseerde de inspectie in de presentatie goed de verschillende rollen aan te geven; enerzijds het risicogerichte toezicht en het door middel van dat toezicht bewaken van de ondergrens en anderzijds het via met name themarapporten informeren van scholen, samenleving en politiek over de kwaliteit van het stelsel en over verbetermogelijkheden. Daarbij is het belangrijk te benadrukken dat er veel te verbeteren is en dat alle betrokken partijen daar deel aan hebben.

Eind 2011 kwamen in het overleg met de Raad van Advies de belangrijkste bevindingen over het schooljaar 2010/2011 aan de orde.

Jaarwerkplan 2012

De Raad van Advies adviseerde de scholen die voldoende presteren niet uit beeld te laten verdwijnen. Ook wees de Raad van advies op de maatschappelijke discussie over de opbrengsten van het onderwijs meer in de breedte.

Toezicht op het leraarschap

Anticiperend op de wijziging van de Wet op het onderwijstoezicht, werkte de inspectie aan de ontwikkeling van het toezicht op het leraarschap. De Raad van Advies vroeg aandacht voor een aantal zaken, onder meer voor het helder maken waar het aangrijpingspunt zit om het echt te gaan hebben over de kwaliteit van de leraren.

Toezicht op de sociale opbrengsten

De Raad van Advies adviseerde in de verdere ontwikkeling van het toezicht op sociale opbrengsten in de eerste plaats aandacht te besteden aan de contouren van dit toezicht. Welk niveau kiezen we bijvoorbeeld: dat van het stelsel, de school, individueel? Voorts adviseerde de Raad van advies dat de kenniscomponent natuurlijk belangrijk is, maar dat het uiteindelijk gaat om competenties en gedrag. Scholen moeten binnen bepaalde kaders ruimte krijgen voor eigen keuzes om de gestelde doelen te bereiken, aldus de Raad van advies.

Toezicht hoger onderwijs

In 2011 is meermalen gesproken over het hoger onderwijs en de toezicht op de kwaliteit van dat onderwijs. De Raad van Advies kon zich goed vinden in de gedachte van ontwikkeling van risicogericht toezicht ook in het hoger onderwijs en adviseerde dat er in het hoger onderwijs, bij alle kwaliteitssystemen en feed back mechanismen, vooral behoefte is aan bewaking van de ondergrens. De Raad van advies voegde hieraan toe dat het goed is als studenten met signalen over de kwaliteit van het hoger onderwijs hun weg naar de inspectie kunnen vinden

Beoordeling van excellentie

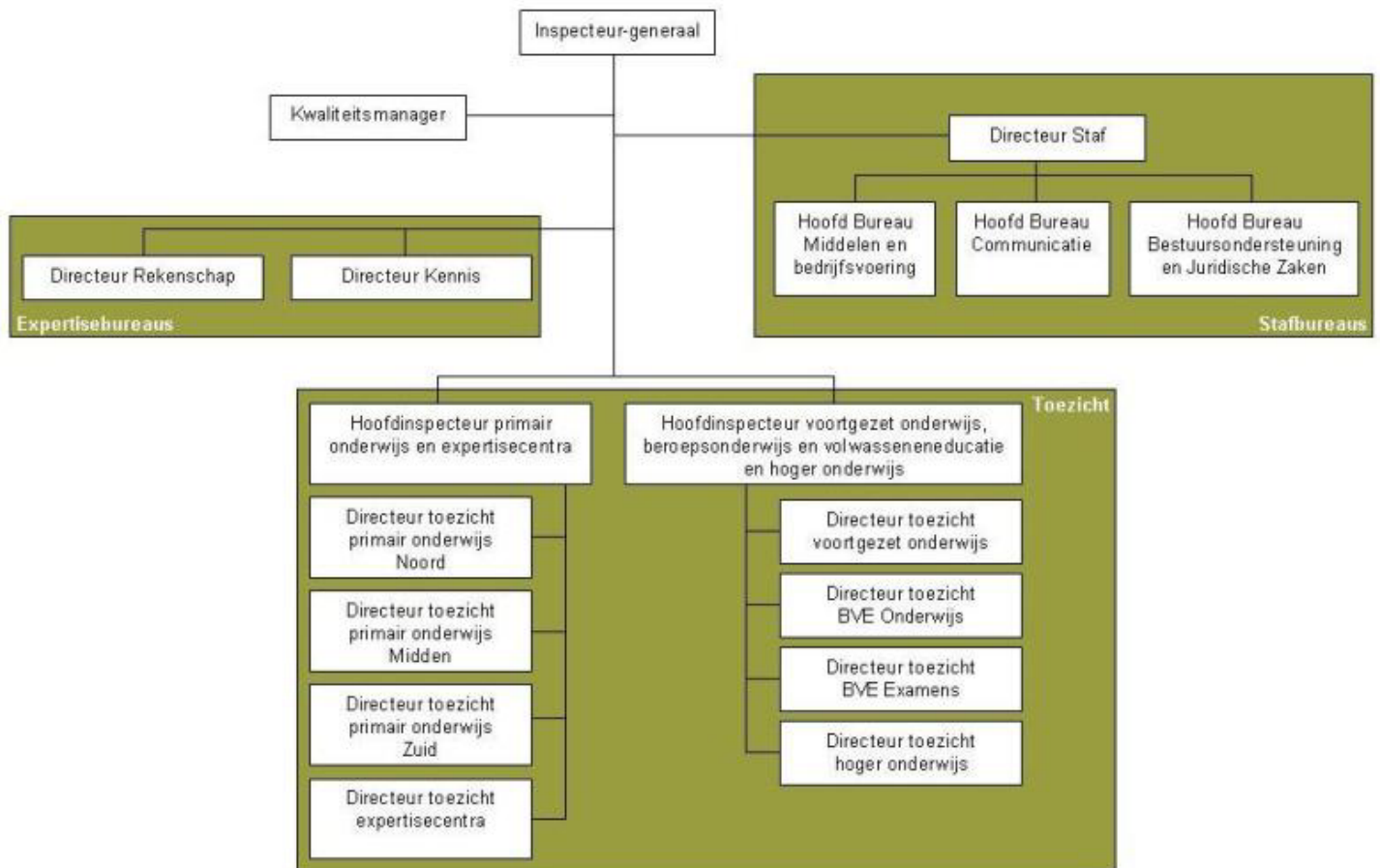
Scholen moeten het predicaat "excellent" kunnen verdienen, aldus het regeerakkoord. De inspectie is direct betrokken bij de uitvoering van deze opdracht. De Raad van advies adviseerde dat het in de eerste plaats van belang is scherp te krijgen wat we onder excellente opbrengsten verstaan. De vraag daarbij is welke mix de inspectie gaat maken van hoge opbrengsten en toegevoegde waarde van scholen. De Raad van Advies adviseerde excellentie in elk geval in het perspectief van het reguliere risicogerichte toezicht te plaatsen.

Publiciteit over inspectietoezicht

De inspectie was in 2011 veel in de publiciteit. Ook hierover is met de Raad van Advies meermalen gesproken. De Raad van Advies ondersteunt de precisie en de standaardisering van de metingen en waarnemingen van de inspectie. Daarnaast adviseerde de Raad van advies het open gesprek met betrokkenen over de werkwijze en de bevindingen van de inspectie te blijven voeren.

Bijlage I

Organogram per 31 december 2011

Bijlage II

Gedetailleerd overzicht inkomsten

Mutatieoverzicht inkomsten Inspectie 2011

	Jaarwerkplan	Bestedingsplan	Begrotingsstand	Opmerkingen
Totaal	56.294	57.419	62.788	
Totaal na vjn. 2010	54.666			
vorming CRO 0,5 fte	-39			
ATOS Programmaraad 28 mei 2010	50			
Begrotingsrapport: extra fte's IvhO	77			
Toezicht PSZ	400			
BES ondersteuning	140			
totaal na mln nota 2011	55.294	55.294	55.294	
Financiering VVE	1.000	1.000		
Fte's handhaving		525	542	
Fte's DON		300	235	
Ontvangsten O budget inspectie 2011		300		
Correctieboeking ATOS afspraken			-20	
Kasschuif afkoop Breda en Eindhoven			765	
Compensatie medezeggenschap 2011			121	
Bijdrage aan inspectieraad			-157	
Loonbijstelling 2010			965	
inbouwpakket Tilburg			1.544	
project BIS (1e deel)			545	
totaal na voorjaarsnota 2011			59.834	
additioneel geld voor VVE bestandopname			400	
loonbijstelling 2011			213	
informatiediensten DUO			100	
Financiering VVE			1.000	
totaal na miljoennota 2012			61.547	
Te ontvangen van Inspectieraad			55	
IA ontwikkelbudget 2e toek Rijksportaal			90	
Onderzoek onderwijstijd 2010-2011 MBO			70	
totaal NJN 2011			61.762	
Onderzoek Passend onderwijs			15	
intensivering aanpak achterblijvende gem.			213	
IA ontwikkelbudget smart doc			16	
controle leerlingtelling			175	
Onderzoek inspectie			134	
SLTWT 2011			62.315	
Ontvangsten O budget inspectie 2011			473	Nog te boeken
			62.788	
Eindejaarsmarge vertraging diverse projecten			1.239	over naar 2012

Colofon

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

2012-11 | gratis
ISBN: 978-90-8503-279-3
Postbus 51-nummer: 22PD2012G011

Deze publicatie is te downloaden via de website van de Inspectie van het Onderwijs:
www.onderwijsinspectie.nl.

© Inspectie van het Onderwijs | maart 2012